

Sidra Wojiesjloch:

"Bescheidenheid past welgestelden en verboden huwelijksdwang"

door: Gershom Awraham

Hoewel de arbeidsvoorwaarden van één van de kinderen van Rebecca in sidra wajeetseh door Lowon bij herhaling zonder enig overleg werden gewijzigd, leert de Torah in die parasha dat de Eeuwige de oprechte mens tot steunpilaar wil zijn.

Wojiesjloch, de parasha van deze week, schetst ons de karakters die twee broers gemeen kunnen hebben en waarin zij van elkaar kunnen verschillen. Eén van de kernpunten is de ontmoeting tussen de beide broers die volgt op het vertrek van Jankele uit Charan.

Jankele had boodschappers beladen met geschenken vooruit naar diens broer gestuurd, die Eésav aanvankelijk weigerde aan te nemen. Deze verkenners komen terug met een bezorgd getoonzette rapportage: *banoe el achiechah Eésav asoe wegam halach leikratchah we arba'ah meot iesj iem-moh*. Je broer reist je tegemoet en hij heeft een grote schare mensen die hem vergezellen.

Het is de rapporteurs niet duidelijk of Eésav zoveel mensen heeft meegenomen om zijn broer met veel pomp en warmte te verwelkomen. Wordt de rode loper uitgelegd, compleet met erewacht of moet Jankele rekenen op een ander type ontmoeting?

De verklaarders leggen niet uit op welke dag beide broers elkaar ontmoeten zouden. Immers, er geldt op feestdagen en sjabbes een draagverbod, behalve in bijvoorbeeld de klassieke ommuurde steden.

Bij het weerzien rennen Eésav en Jankele elkaar tegemoet en omhelzen elkaar zeer stevig. Jankele hangt diens broer nog met vochtige ogen om de hals wanneer hij hem vraagt: *mie lega kol hamachaneh hazeh asjer piegasjstie?* Hierna stelt Jankele zijn samengestelde huishouden aan Eésav voor. Eésav vertelt aan Jankele: *jeesj lie raaf*, ik heb veel [bereikt]. Hierop antwoordt Jankele: *jeesj lie hakol*, ik heb alles [in mijn leven bereikt].

De inhoud van beide laatste antwoorden verschillen van elkaar. Soms kan een uiting van de zender de ontvanger iets over diens innerlijke bespiegelingen duidelijk maken. Het kan ons iets leren over de kijk op de wereld van de zender. Eésav lijkt hier alleen te willen stellen dat hij al een welgesteld man is, nadat hij de [omvangrijke] gift van Jankele aanvankelijk weigerde aan te nemen.

Eésav is kort van stof: in drie woorden drukt hij zich uit: ik heb veel. De volgende Jiddische uitdrukking is hier van toepassing: *asjeine mètoeneh, reich ies amentsj der es hot*, een mooi geschenk, verguld is de mens die het ontvangt.

Dat Eésav en zijn grote groep metgezellen niet noodzakelijk een gevaar voor zijn broer wilde vormen, toonde de Torah ons reeds vroeger. Eésav had zeer hoffelijke omgangsvormen, zoals wel bleek uit de wijze waarop hij zijn vader gewoon was aan te spreken: *jakoem abie wejochal meetsied bnoo*, staat toch op mijn vader en voed u met de door uw zoon bereide maaltijd. Door gezamenlijk een maaltje te nuttigen verstevigen ouders en kinderen het gezinsverband.

Eésav maakt in drie woorden helder dat hij hecht aan aards bezit. Hij legt uit dat; *kechie we atsoem jadaj asah lie et hachajiel hazeh*, ik heb mijn omvangrijke bezittingen verworven door mijn menselijke kracht en de verrichtingen van mijn handen. *Chachamiam*, onze geleerden stellen zich over het algemeen op het punt dat een mate van bescheidenheid

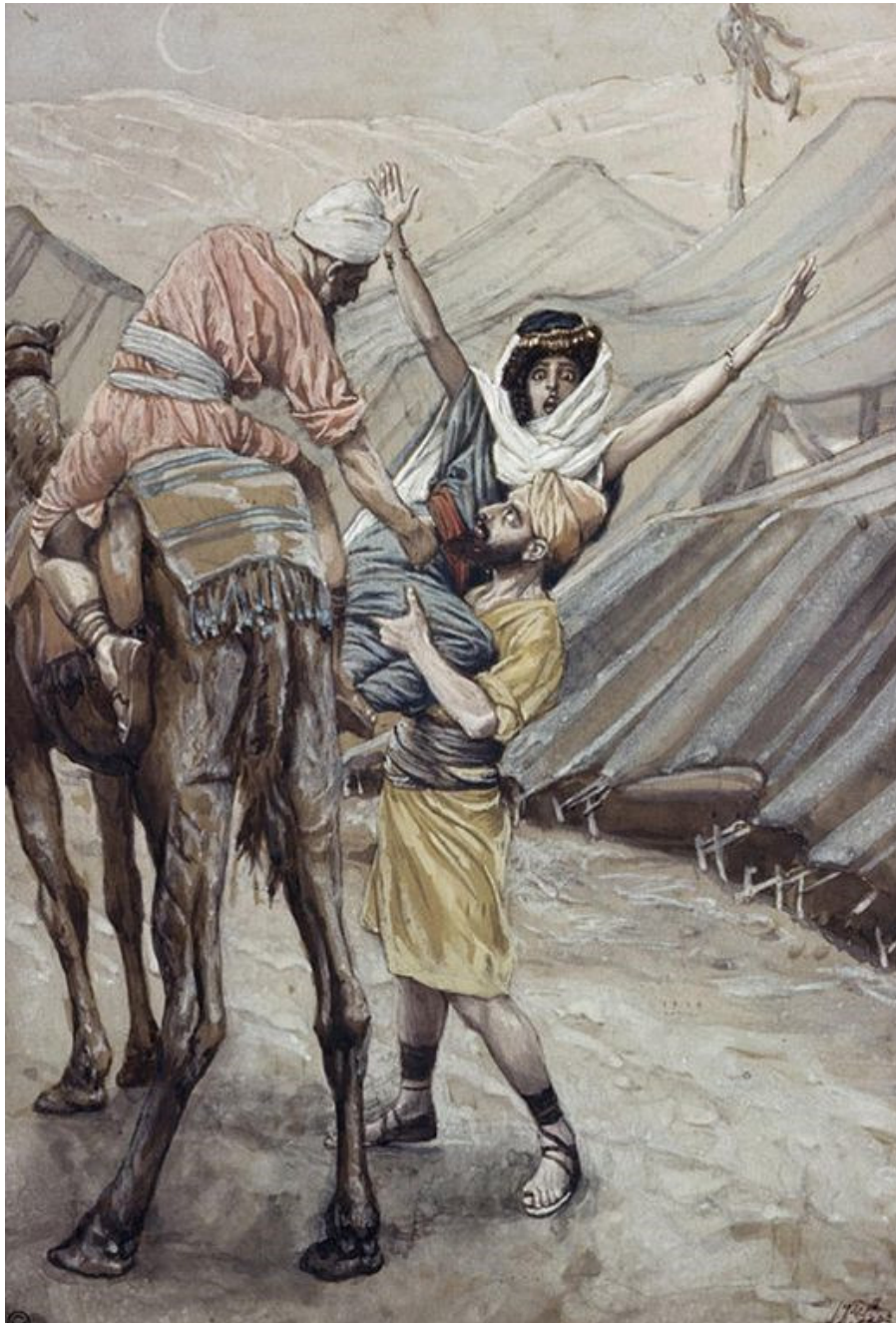

past.

Géén huwelijks dwang

Uiteindelijk vestigt Jankele zich in Sjechem waar hij een veld kocht om zijn tent op te slaan en een altaar te bouwen om *Ha Kadosj Baroech*

Sjeh Moh regelmatig te kunnen eren. Dienoh, de dochter van Jankele maakt regelmatig een wandelingetje door de omgeving.

Gedurende een van haar omgangen ontmoet zij een “prinsenkind” van *Sjechem*. Een liefde op het eerste gezicht, van de kant van de jongeman. Zoals in oude tijden op sommige plaatsen gebruikelijk, ontvoert de jongeman zijn geliefde en onderhandelt hij met steun van vader met zijn beoogde schoonvader over zijn voornemen tot een huwelijk.

Hoewel de jongeman Jankele netjes om de hand van diens dochter vraagt, weigert Jankele toe te stemmen met een huwelijk. Zijn grootste bezwaar gold het feit dat deze jongen niet besneden was en geen

monotheïst was. Omdat een huwelijk met een zoon uit een voornaam geslacht uit Sjechem veel wederzijds voordeel op kon leveren stelde Jankele zijn aankomende schoonzoon de eis dat de bewoners van Nabloes zich moesten laten besnijden. Hiermee stemden de mannen van het plaatsje in.

Het huwelijk vond desondanks geen doorgang. De broers van Dienoh bevrijdden haar uit de onvrijwillige gevangenschap en weigerden hun zuster uit te huwelijken aan een man aan wie zij geen toestemming gegeven had om haar te huwen.

G'd zegende de bewoners van Sjechem op dat moment niet, omdat het ook in Bijbelse tijden in het Midden-Oosten universeel ontoelaatbaar gevonden werd om een vrouw tegen haar eigen vrije wil in te ontvoeren; met een huwelijk tegen haar zin in als oogmerk.

Illustraties:

- *Rembrandt, de Verzoening van Jacob en Esau*
 - *Matthias Stom, Esau en Jacob*
 - *Dinah, Jacques Tissot*
-